

ALMANYA ÜLKE PROFİLİ

Hazırlayan
Ebru GÜLSOY
2005

T.C.
Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi

ALMANYA

TEMEL SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELER

Dil	Almanca
Din	Protestan (%38), Katolik (%34), Müslüman (%1,7), diğerleri (%26,3)
Başkent	Berlin
Yüzölçümü	356 970 km ²
Kullanılan arazi	Ekilebilir arazi: %34, Daimi mera: %1, Otlak: %16, Orman ve ağaçlık arazi: %19
Başlıca şehirler	Berlin (3 392 bin), Hamburg (1,729 bin), Münih (1,234 bin), Köln (968 bin), Frankfurt/Main (644 bin), Stuttgart (588 bin)
Doğal kaynaklar	Demir, antrasit kömürü, linyit, potas, yer gazı, kereste, uranium, tuz, nikel, bakır

	2000	2001	2002	2003	2004
GSYİH (piyasa fiyatlarıyla-milyar euro)	2 030	2 074	2 107	2 128	2 177
GSYİH (milyar \$)	1 876	1 858	1 991	2 407	2 707
Büyüme oranı (%)	2,9	0,8	0,1	-0,1	1,6
Enflasyon (ort.: %)	1,5	2,0	1,3	1,1	1,7
Nüfus (milyon kişi)	82,3	82,4	82,5	82,5	82,6
İhracat (fob-milyar \$)	549,8	570,5	617,5	753,1	891,0
İthalat (fob-milyar \$)	492,4	481,3	489,3	601,4	713,3

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

Genel Ekonomik Durum

Yüksek alım gücüyle ülkemiz ihracat ve ithalatında en büyük partner olma özelliği taşıyan Almanya Federal Cumhuriyeti, dünyanın ABD'den sonra gelen en gelişmiş sanayi ülkesidir. Federal Cumhuriyet, ayrıca 'G8' diye anılan ve yılda bir kez devlet ve hükümet başkanları düzeyinde toplanan 'Dünya Ekonomi Zirvesinde' iktisat ve maliye politikaları arasında uyum sağlamaya yönelik olarak çalışmalar gerçekleştiren sekiz büyük sanayi devleti grubuna dahildir.

Federal Cumhuriyet, İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıntısından sonra tekrar toparlanıp ileri gelen sanayi ülkeleri grubuna girebilmesini, yeraltı zenginliklerine ya da sermaye birikimine değil, insanların azim ve enerjisine borçludur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda, ülke bir sosyal piyasa ekonomisi yönünde gelişmiştir. Genel olarak Alman ekonomi sistemini anlatmak için 'sosyal pazar' (social market) terimi kullanılmaktadır. Bu terimin firma yönetimi ve ilişkileri ile birlikte sosyal reform ve hükümet politikalarının diğer yönlerini de kapsayan geniş bir anlamı vardır.

Almanya Ekonomisinin Genel Projeksiyonu

Genel Projeksiyon Özeti (% yıllık değişim)

	2003a	2004b	2005c	2006c
Büyüme	-0,1	1,6a	1,1	1,7
Sanayi üretimi (İnşaat dahil)	0,1	2,3a	1,6	2,2
İşsizlik oranı (ort.)	10,5	10,6a	10,5	10,2
Enflasyon (ort.)	1,1	1,7a	1,4	0,9
İhracat (fob-milyar \$)	753,1	891,0	993,8	1 040,1
İthalat (fob-milyar \$)	601,4	713,3	778,2	806,3
Cari denge (milyar \$)	54,9	104,2	128,8	139,3
Döviz kuru \$:€ (ort.)	1,132	1,244	1,365	1,400

a Gerçekleşen.

b Economist Intelligence Unit tahmini.

c Economist Intelligence Unit projeksiyonu.

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

Alman ekonomisinde 1999 yılından bu yana gözlemlenen büyüme, bir taraftan ihracat artışına, diğer yandan da genel olarak AB ülkelerinde büyümenin hızlanmasına bağlı olmuştur.

Almanya'nın Gayri Safi Yurt İçi Hasılası'nın Sektörlere Göre Dağılımı-2004

	%
Tarım, ormancılık & balıkçılık	1.1
Sanayi Üretimi (inşaat hariç)	25
İnşaat	4.0
Ticaret, turizm, ulaşım	18.0
Finans ve finansal hizmetler	30.7
Kamu ve diğer özel hizmetler	21.2

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

SEKTÖREL GELİŞMELER

Enerji

Almanya başlıca enerji ihtiyacının üçte ikisini, bütün petrol ürünleri de dahil olmak üzere ithal etmektedir. 1998 yılı itibariyle, enerji üretiminin %54'ünü petrol ve türevleri oluşturmaktadır. Nükleer gücün gelişimi ve enerji verimini teşvik etmek amacıyla, ilk enerji krizinden (1973-1974), 1980'lerin ortalarına kadar enerji politikasının amacı ithal edilen petrolde ulusal bağımlılığı azaltmaktır. Son zamanlarda çevresel tartışmalar ve küresel ısınma enerji politikasının değişmesine neden olmuştur.

Haziran 2000'de SPD-Green Hükümeti ile enerji tedarikçi firmalar arasında nükleer gücü geri çekecek bir program üzerinde anlaşma sağlanmıştır. Almanya'nın 19 nükleer güç istasyonu, ülkenin toplam enerji tüketiminin %10'unu ve elektrik üretiminin %40'ünü karşılamaktadır.

Enerji Tüketimi (milyon ton kömüre eşdeğer)

	2000	2001	2002	2003	2004
Kömür	68,5	65,8	64,3	68,7	66,2
Linyit	52,8	55,6	56,6	55,9	56,2
Madeni yağ	187,7	190,3	182,5	180,2	179,4
Doğal gaz	103,3	107,7	106,2	110,0	110,4
Hidroelektrik-rüzgar enerjisi	3,6	3,8	4,9	4,6	5,6
Net elektrik ithalatı	0,4	0,3	0,1	-1,0	-0,8
Nükleer enerji	63,1	63,7	61,4	61,5	62,2
Diğer	10,6	11,2	12,7	13,2	13,4
Toplam	490,0	498,4	488,7	493,1	492,6

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Profile 2005

Haberleşme

Haberleşme sektörü, 2000'li yılların başlarında Almanya'nın GSYİH'sı içinde en büyük paya sahip olan otomotiv sektörünün yerini almaya aday görünmektedir. 1997 yılı sonunda Posta ve Haberleşme Bakanlığı'nın kapatılması sonrasında, Alman haberleşme piyasasındaki rekabeti düzenleyecek olan yeni otoritenin yürüteceği politikalar büyük önem taşımaktadır.

Almanya'nın ilk posta reformu çerçevesinde posta ve telefon hizmeti yeniden düzenlenmiştir. Posta Bakanlığı'nın şimdiki kadarki işletmecilik görevleri yeni kurulan üç ayrı kamu işletmesine devredilmiştir.

Bu üç kuruluş şunlardır:

- Deutsche Bundespost POSTDIENST (Posta servisi)
- Deutsche Bundespost POSTBANK (Banka servisi)
- Deutsche Bundespost TELEKOM (Telekomünikasyon)

Bu yeni örgütlenme bu üç işletmeye daha fazla bağımsızlık ve daha büyük serbest girişim alanı sağlamaktadır.

Otomotiv

Sanayinin itici güçlerinden biri olan otomotiv sektörü, Alman ekonomisi içinde önemli bir yere sahiptir. 1996 yılında Avrupa otomobil pazarında beklenenin üzerinde gerçekleşen büyüme, Alman otomotiv sanayiindeki büyümenin sürmesini sağlamıştır. Kalite ve güvenilirlik imajından ödün vermeyen Alman otomobil üreticileri, iç piyasada yüksek maliyetler ve esnek olmayan işgücü arzı gibi sorunlarla karşı karşıyadır. İç piyasadaki bu sorunların sonucu olarak, üretimin yurtdışına kaydırılması giderek daha güçlü bir alternatif haline gelmeye başlamış ve bu durum işçileri ve sendikaları reform yapmaya zorlamıştır. Başlıca otomobil üreticileri (Volkswagen, General Motors, BMW ve Mercedes-Benz), ürün çeşitlendirmesi yoluyla piyasadaki paylarını artırmaya çalışmaktadır.

İnşaat

Alman ekonomisinde önemli bir yere sahip olan inşaat sektörü, 1980'lerde yaşanan durgunluktan sonra 1989-95 yılları arasında güçlü bir şekilde büyümüştür. Göçler sonucunda Batı Eyaletlerinde yeni konut inşaatına olan talep, Yeni Doğu eyaletlerinden ve diğer bölgelerden daha fazladır. Bununla birlikte 1996-99 yılları arasında Doğu Eyaletlerinde, kamu harcamaları kontrolü, vergi kolaylıklarının sona erdirilmesi ve arz fazlası oluşması gibi sebeplere bağlı olarak, sektörde ani bir düşüş yaşanmıştır. Bu dönemde Almanya'nın toplam üretiminde %11'lik bir düşüş olmuştur.

İnşaat Sektörü İstatistikleri

	2000	2001	2002	2003	2004
Konut inşaatı (1 000 adet)					
Verilen izinler	348,5	291,1	274,1	296,9	268,1
Tamamlanan birim	220,8	177,8	164,8	158,2	170,4
Konut inşası maliyet endeksi (1995=100)	100,0	99,9	99,8	99,9	n/a
Türüne göre müteahhitlik yatırımları (milyar €)					
Özel sektör	210,0	199,2	186,3	182,3	180,4
Kamu	30,1	29,8	29,1	26,1	25,1

N/a Veri elde edilemiyor

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Profile 2005

Bankacılık

Almanya'da bankacılık sektörü özel ticari bankalar, yardımcı bankalar ve tasarruf bankaları olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Bölgesel olarak organize edilen tasarruf bankaları, Eyalet Bankaları tarafından denetlenmekte ve koordinasyonları sağlanmaktadır. Ülkenin en etkili üç ticari bankası, Deutsche Bank, Dresdner Bank ve Commerzbank'tır. 1999'da gerçekleştirilen Avrupa Para Birliği ve tedavüle çıkan tek para (EURO) bankacılık alanında önemli değişikliklere yol açmıştır. Firmalara ucuz finansman imkanı ve yatırımcılara cazip olanaklar sunacak büyük bir Avrupa finans piyasası yaratmaya başlayan EURO, bu piyasanın avantajlarından yararlanabilecek kadar büyük bankalara yeni olanaklar sunmakla beraber EURO'nun tedavüle girmesi, bankacılık sektörünün karşılaştığı en büyük zorluk olarak değerlendirilmektedir.

Alman Piyasasında Yabancı Yatırımlar

Almanya'nın ülke dışına doğrudan yatırımları 1997 yılında 57,835 milyar DM olarak gerçekleşmiştir. Bunun 57,5 milyar DM'i doğrudan yatırımlar için transfer edilen meblağ, 0,3 milyar DM'ı ise yabancıların Almanya'daki yatırımları karşılığı olan kar transferleridir.

Alman yatırımcıların 1997 yılında yurt dışına yaptıkları portföy yatırımları bir önceki yıla oranla 107,3 milyar DM artarak 161,3 milyar DM'a yükselmiştir. Diğer taraftan yabancıların Almanya'daki portföy yatırımları 140,8 milyar DM'dan 150,7 milyar DM'a çıkmış ve yabancı ülkelerde menkul değer hareketleri söz konusu yılda -10,6 milyar DM negatif bakiye vermiştir. Özellikle ülke içindeki faiz oranlarının ve yabancı sabit faiz oranlarının düşük olması sonucunda yabancı sabit faizli menkul değerlere yönelmesi, bu artışın en önemli nedenidir.

DIŞ TICARET

Genel Durum

Almanya, Amerika'dan sonra dünyanın en büyük ikinci ihracat ve ithalat hacmine sahiptir. 1997 yılında Almanya dış ticareti önemli oranlarda artmış, ihracat artışı iki haneli bir büyüme oranı sergileyerek Almanya'yı dünya ortalamasının üzerine çıkarmış, ithalat da iç talebin zayıflığına rağmen benzer bir performans göstermiştir. 1998 yılının sonlarında, ülkenin yeni gelişen pazarlarında yaşanan ekonomik zorluklara bağlı olarak ihracat geçici bir süre için azalmakla beraber 1999 yılının sonlarında bu durum değişmiş ve ihracat güçlü bir şekilde artmıştır.

1999 senesinde ülke ihracatının %56'sı ve ithalatının %52'si diğer Avrupa Birliği ülkeleriyle gerçekleştirilmiştir. Bunun yanısıra, Merkezi ve Doğu Avrupa'daki eski komünist ülkelerle olan ticaret hızlı bir şekilde büyümektedir. Amerika'dan yapılan ithalat toplam ithalatın %8'ni oluştururken, bu ülkeler toplam ithalatın %11'ni sağlamaktadır.

Almanya'nın 1999-2000 yılları itibariyle ithalat ve ihracatı ile dış ticaret hacmi ve cari işlemler dengesi aşağıda belirtilmiştir.

Almanya'nın Dış Ticareti (milyar dolar)

	2000	2001	2002	2003	2004
İhracat (fob)	549,8	570,5	617,5	753,1	891,0
İthalat (fob)	492,4	481,3	489,3	601,4	713,3
Hacim	1 042,2	1 051,8	1 106,8	1 354,5	1 604,3
Denge	57,4	89,2	128,2	151,7	177,7

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

Ürün Bazında İhracat ve İthalat

Almanya'da ihracatın yarısından fazlasını sermaye malları endüstrisinin ürünleri oluşturmaktadır. İhracatta en büyük payı 169 milyar DM ve toplam ihracatın %26'sı ile ulaşım araçları ve parçaları almaktadır. Bunu 121 milyar DM ile kimyasal ürünler ihracatı izlemektedir. Fransa (%11,4), ABD (%10,1), İngiltere (%8,4), İtalya (%7,4), Hollanda (%6,5), Belçika-Lüksemburg (%5,7) ülkenin başlıca ihraç pazarlarını oluşturmaktadır. İthalatta ise önemli mal grupları 97 milyar DM ve toplamdaki %12'lik payı ile elektrikli makineler, 81 milyar DM ile ulaşım araçları ve parçaları, 74 milyar DM ile gıda maddeleri ve yine 74 milyar DM ile kimyasallardır. İthalatta en büyük paya sahip ülkeler sırasıyla Fransa (%10,3), ABD (%8,2), Hollanda (%7,9), İtalya (%7,3), İngiltere (%6,9), Belçika-Lüksemburg (%5,6) ve Japonya (%4,8) dir.

Almanya'nın Ürün Bazında İhracatı (milyon €, fob)

	2000	2001	2002	2003	2004
Tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünleri	5 303	5 168	5 294	5 007	4 722
Ara mallar	196 117	197 589	199 538	201 209	216 833
Sermaye malları	273 171	298 430	307 765	307 184	327 446
Tüketim malları	90 213	100 502	103 161	109 553	113 994
Toplam (diğerleriyle)	597 440	638 268	651 320	664 455	731 092

Almanya'nın Ürün Bazında İthalatı (milyon €, cif)

	2000	2001	2002	2003	2004
Tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünleri	16 513	16 570	16 351	16 785	15 312
Ara mallar	165 089	166 146	150 148	152 400	160 851
Sermaye malları	166 377	174 533	167 938	171 367	173 300
Tüketim malları	108 168	112 202	118 725	118 959	116 949
Toplam (diğerleriyle)	538 311	542 774	518 532	534 534	574 388

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Profile 2005

2004 Yılı İtibarıyla Başlıca İhracat-İthalat Kalemleri (milyar dolar)

İhracat (fob)		İthalat (cif)	
Motorlu taşıtlar	167 293	Kimyasal maddeler	78 719
Makineler	127 132	Motorlu taşıtlar	73 885
Kimyasal maddeler	117 423	Madeni yağlar ve doğal gaz	48 659
Telekom ürünleri, TV'ler vb.	44 972	Makineler	48 092
Elektrik üretim ve dağıtımına ilişkin ürünler	44 784	Bilgisayarlar vb.	34 468

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

Ülke Bazında İhracat ve İthalat

1999 yılı dünya ticaretinde, Almanya ihracatta % 9,6 ve ithalatta % 8,0 pay ile ABD'nin ardından ikinci sırada yer almaktadır.

Almanya 1999 yılında 541milyar dolarlık ihracat ve 473 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Önceki yıllarda olduğu gibi AB ülkelerine yapılan ihracat yüksektir. İhracatın yaklaşık yarısı bu ülkelere yapılmaktadır. Ülkenin gerek ihracatında gerekse ithalatında en önde gelen ticaret partneri Fransa'dır.

İhracatta Başlıca Ülkeler (2004-%)

Fransa	10,3
ABD	8,9
İngiltere	8,3
İtalya	7,2
Hollanda	6,2
Belçika	5,6
Avusturya	5,4
İspanya	5,0

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

İthalatta Başlıca Ülkeler (2004-%)

Fransa	9,0
Hollanda	7,8
ABD	7,3
İtalya	6,1
İngiltere	6,1
Çin	4,9
Belçika	3,8
Avusturya	3,8

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Report, April 2005

Ülke Grupları İtibarıyla İhracat (değerde % değişim)

	2004	2003				2004			
	% a	1 Qtrb	2 Qtr	3 Qtr	4 Qtr	1 Qtr	2 Qtr	3 Qtr	4 Qtr
OECD	83.4	5.0	-1.0	1.1	2.4	6.9	13.4	8.6	9.4
AB25	63.3	6.9	0.8	4.3	5.7	8.0	13.8	9.0	9.0
Avrupa alanı	42.7	6.5	0.2	4.6	6.6	7.8	13.8	11.7	8.9
Diğer Avrupa ülkeleri	9.2	13.9	2.4	1.1	3.4	-3.4	6.8	18.6	15.3
Avrupa dışındaki ülkeler	26.8	-0.4	-4.8	-3.6	-5.5	6.3	13.1	6.4	11.5
ABD	10.0	-4.4	-9.1	-13.8	-11.1	-2.4	9.8	4.3	9.2
Çin	2.5	24.6	33.8	28.0	16.0	25.9	27.2	-1.5	11.4
Japonya	1.8	-2.0	-13.5	-5.4	-1.0	15.7	5.5	8.4	-1.6
Toplam	100.0	4.3	-0.3	2.2	2.0	8.0	13.5	8.0	10.6

a Toplam ihracat içindeki payı bÇeyrek

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Germany Country Profile 2005

TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye ile Almanya arasındaki ticari ilişkiler son yıllarda genel olarak bir artış trendi izlemekte olup 1999 yılında ikili ticaret hacmi 11,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Almanya 1998 yılı itibarıyla Türkiye'nin ihracatında ve ithalatında birinci sırada yer alırken, 1999 yılında da yerini korumuştur. 2000 yılında ise Türkiye'nin Almanya'ya ihracatı 1999 yılına göre bir miktar gerileyerek 5,149 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İthalatımız da %23 oranında artarak 7,149 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Almanya ile ikili ticaretimiz, istisnai yıllar haricinde sürekli açık vermektedir. 1997 yılında en üst noktaya ulaşarak 2,8 milyar dolar olarak gerçekleşen bu ülkeyle ticaret açığımız, 1999 yılında gerileme göstererek 1998 yılındaki 1,9 milyar dolar düzeyinden 407 milyon dolara düşmüştür. Ancak 2000 yılında bu ülkeyle ticaret açığımız tekrar artarak 2 milyar dolar (yaklaşık 1,99) düzeyine ulaşmıştır.

Bu ülkeden ithalatımızda motorlu taşıtlar ile bunların aksam ve parçaları, makinalar, alıcı ihtiva eden verici cihazlar, renkli televizyon tüpleri, ilaç ve plastik eşyalar ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğer taraftan Almanya'ya ihracatımızda başlıca ürünler giyim eşyaları, renkli televizyon alıcıları, kabuksuz fındık ve motorlu taşıtlar ile bunların aksam ve parçalarıdır.

Alman firmalarının son yıllarda üretim ve ithalatlarını Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkelerine kaydirmaları ve son iki yıl içinde bu ülkelere yönelik vergi ve kotaların kaldırılması ihracat artışıımızda bir yavaşlamaya neden olmuştur.

Almanya ile Dış Ticaret (Dolar)

	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2000	5 179 844 047	7 198 209 397	12 378 053 444	-2 018 365 350
2001	5 366 944 918	5 335 443 468	10 702 388 386	31 501 450
2002	5 868 812 970	7 041 532 433	12 910 345 403	-1 172 719 463
2003	7 484 930 597	9 452 963 795	16 937 894 392	-1 968 033 198
2004	8 745 282 461	12 515 655 290	21 260 937 751	-3 770 372 829
2005*	3 813 418 645	5 235 322 954	9 048 741 599	-1 421 904 309

*Ocak-Mayıs

Kaynak: DTM

İki ülke arasındaki ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesinde fuar ve benzeri organizasyonlara katılımının önemi açıktır. Bu amaçla, Almanya'da düzenlenen fuarların bir kısmına milli düzeyde iştirak edilmektedir. Dünyanın ikinci büyük ithalatçısı konumunda olan Almanya pazarında ülkemiz firmaların azami ölçüde pay alabilmesi ve ihraç ürünlerimizin tanıtılabilmesini teminen, Almanya'da düzenlenecek ihtisas fuarlarına gerek münferit olarak ve gerekse de milli düzeyde katılımın son derece yararlı sonuçlar doğuracağına inanılmaktadır.

Almanya, 1998 yılında Türkiye'nin milli düzeyde katılım gerçekleştirdiği ülkeler arasında 16 fuar ile birinci sırada yer almakta olup, 1999 yılında da yine tekstil ve hazır giyim, ayakkabı, gıda, iletişim, doğal taş ve mermer, halı ve yer döşeme malzemeleri, hediyeelik eşya, mutfak dekorasyonu ve sanayi ürünleri konularında 16 fuara milli düzeyde katılım planlanmaktadır.

İhracatımızda Başlıca Maddeler (\$)

HS	Ürün adı	2003	2004
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarları	1 933 058 902	2 008 895 095
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarları	1 030 476 626	1 084 151 121
87	Motorlu kara taşıtları	689 172 698	1 071 545 893
84	Makina ve cihazlar	611 702 925	769 471 227
85	Elektrikli makina ve cihazlar	631 606 404	759 251 273
63	Mensucattan mamul diğer eşya	436 782 010	476 445 113
08	Yenilen meyvalar	254 627 780	343 080 409
20	Sebze, meyva, bitki parçaları	193 439 856	280 021 760
73	Demir veya çelikten eşya	146 470 481	221 841 762
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	124 486 195	157 298 388
94	Mobilyalar, aydınlatma	110 422 133	133 151 049
76	Alüminyum ve alüminyum eşya	87 211 881	105 668 765
69	Seramik mamulleri	69 122 487	77 198 969
39	Plastik ve plastikten mamul eşya	55 212 157	75 819 288
42	Deri eşya	82 520 733	75 417 288

Kaynak: DTM

İthalatımızda Başlıca Maddeler (\$)

HS	Ürün adı	2003	2004
84	Makina ve cihazlar	2 449 950 090	2 848 722 701
87	Motorlu kara taşıtları	1 694 239 146	2 731 249 837
85	Elektrikli makina ve cihazlar	890 514 751	1 209 255 543
39	Plastik ve plastikten mamul eşya	649 358 692	882 207 406
72	Demir ve çelik	320 125 520	479 963 727
30	Eczacılık ürünleri	316 339 157	460 311 440
90	Optik,fotoğraf,sinema,ölçü,kontrol,ayar cihazları	280 432 622	409 674 108
29	Organik kimyasal müstahsallar	272 618 498	333 372 402
48	Kağıt ve karton	222 946 841	313 494 912
38	Muhtelif kimyasal maddeler	198 552 745	269 465 660
32	Debatat ve boyacılıkta kullanılan hülasalar	221 933 135	263 225 098
73	Demir veya çelikten eşya	275 122 499	193 743 416
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	115 710 024	151 670 804
89	Gemiler, suda yüzen taşıt ve araçlar	53 175 474	133 590 781
76	Alüminyum ve alüminyum eşya	82 371 904	128 818 966

Kaynak: DTM

İki Ülke Arasında Ticaretin Alt Yapısını Oluşturan Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma ve Protokoller	İmza Tarihi
Ticaret ve Ödeme Anlaşması	16.2.1952
Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması	20.6.1962
Teknik İşbirliği Anlaşması	16.6.1970
KEK II. Dönem Toplantısı	12./13.12.1984
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	16.4.1985
Çevre Korunması Alanında İşbirliği Anlaşması	5.10.1992
İşbirliği Konseyi V. Dönem Toplantısı, Ortak Protokolü	6.11.1998
İşbirliği Konseyi VI. Dönem Toplantısı, Ortak Protokolü	5.11.1999

Kaynak: DTM

Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası

Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulmasına ilişkin çalışmalar 1989 yılında başlatılmış olup, TOBB ile Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği (DIHT) tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde, Oda Tüzük Taslağı hazırlanmış ve iki kuruluş arasında 27.1.1994 tarihinde bir Protokol imzalanmıştır. Kuruluş kararı 28.5.1994 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası 1.10.1994 tarihinde faaliyete geçmiştir. İhracat, ithalat, üretim ve yatırım faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla kurulan Odanın merkezi İstanbul'dadır. Söz konusu Odanın Almanya'da bir şubesinin açılması öngörülmekte olup, bu konuda henüz bir gelişme kaydedilmemiştir.

Türkiye'deki Alman Yatırımları

Özellikle 1980 yılından sonra Alman yatırımcılarının ülkemize ilgisi büyük ölçüde artmıştır. Nitekim,1980 yılına kadar ülkemizde sadece 24 Federal Alman firması faaliyet gösterirken,

bu rakam 1999 yılı sonu itibariyle 882'ye yükselmiştir. Söz konusu firmaların toplam sermayesinin Türkiye'deki mevcut yabancı sermaye içindeki payı %14,32'dir.

Son yıllarda, büyük Alman firmalarının yanısıra, orta ölçekli işletmeler de ülkemizde yatırım yapmaya başlamışlardır. Alman yatırımları Türkiye'de sektörel sıralamada öncelikle otomotiv sanayi, ikinci olarak da elektrik-elektronik sanayinde yoğunlaşmıştır.

Almanya'da Türk Yatırımları

Almanya'ya yerleşen Türk vatandaşlarının bu ülkede sahip oldukları küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayısı, araştırma kuruluşlarının tahminlerine göre yaklaşık 38.000'e ulaşmıştır. Almanya'da yaşayan vatandaşlarımızın bu ülkede yaptıkları yatırımların tutarı ise 8 milyar DM olarak tahmin edilmektedir.

Almanya'daki Türk İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	% Payı
Sanayi	1,5
Küçük işyerleri	1,8
İnşaat	4,6
Toptan Ticaret	12,7
Perakende Ticaret	41,0
Otel ve Restoran İşletmeciliği	26,5
Diğerleri	11,9
Toplam	100,0

Kaynak: DTM

Pazar İle İlgili Bilgiler

Ulaşım

Taşımacılık İstatistikleri

	2000	2001	2002	2003	2004
Demiryolu					
Taşınan yolcu (milyon kişi)	2 002,0	2 003,0	1 973,0	2 070,0	2 070,0
Taşınan yük (milyon ton)	287,3	291,1	289,2	303,8	310,3
Karayolu					
Taşınan yolcu (milyon kişi)	7 865,0	7 866,0	7 905,0	8 034,0	n/a
Taşınan yük (milyon ton)	3 005,1	2 884,5	2 720,2	2 743,9	n/a
Havayolu					
Taşınan yolcu (milyon kişi)	120,0	118,0	114,0	121,0	140,0
Taşınan yük (milyon ton)	2,2	2,1	2,2	2,3	2,7
Ülke içi su yolu					
Taşınan yük (ton)	242,2	236,1	231,7	220,0	n/a

n/a; Veri elde edilemiyor

Kaynak: EIU – The Economist Intelligence Unit, Germany, Country Profile 2005

Limanlar: Berlin, Bonn, Bremen, Bremerhaven, Brunsbüttel, Cuxhaven, Köln, Dresden, Duisburg, Emden, Hamburg, Karlsruhe, Kiel, Lübeck, Magdeburg, Mannheim, Rostock, Sassnitz, Stralsund, Stuttgart, Wilhelmshaven, Wismar.

1998 yılı sonunda Alman limanlarından gemilerle yapılan toplam nakliye ticareti 210 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Almanya için en önemli liman Hollanda'da bulunan Rotterdam limanıdır. Alman limanlarından yapılan toplam nakliye ticaretinin %33'üne sahip olan Hamburg Almanya'nın en büyük limanıdır. İç sulardaki gemicilik, Batı Almanya'da geniş su yolları şebekesinden faydalanmaktadır. Duisburg, dünyanın en büyük iç limanına sahiptir. En önemli uluslararası nehir yolunu Ren oluşturmaktadır. İç sulardaki Alman yük taşımacılığının üçte ikisi bu nehir üzerinde yapılmaktadır. Yaklaşık 3,900 Alman yük gemisi 6,900km uzunluğundaki nehir ve kanallarda sefer yapmaktadır. Suyolu şebekesi, yapımı 1992 yılında biten Main – Tuna – Kanalı ile tamamlanmıştır. Bu kanal Ren ile Tuna arasında o zamana kadar eksik olan su yolu bağlantısını kurmaktadır.

Bankacılık

Almanya'da finans konularında faaliyet gösteren kuruluşlar çok çeşitlidir. Kamu-hukukuna tabi tasarruf sandıklarının yanı sıra kooperatif halk bankaları ve Raiffeisen bankaları, özel finans kuruluşları, yapı tasarruf sandıkları, ipotek bankaları, ciro merkezleri, esham ve tahvilat bankaları ve sermaye yatırım şirketleri etkinlik göstermektedir. Bankacılık alanında genellikle yıllardan beri yoğun bir birleşme hareketi vardır. Ellili yıllarda 14.000 kadar bağımsız kredi kuruluşu varken, bu sayı doksanlı yıllarında 4.453'e inmiştir. Bu gelişme henüz sona ermiş değildir. Nitekim her yıl yaklaşık 100 kooperatif bankası, daha büyük kuruluşlar içinde birleşmektedir. Bu arada kapanan özel bankaların sayısı da giderek artmaktadır. 1957 yılında 245 özel banka mevcut iken, bugün sadece 80 özel banka kalmıştır.

Almanya'da 342 kredi bankası (Deutsche Bank, Dresdner Bank ve Commerzbank gibi), 12 ciro merkezi, 734 tasarruf sandığı, 4 kooperatif merkez bankası, 3147 kredi kooperatif, 35 ipotek bankası ve kamu temel kredi kuruluşu, ayrıca özel görevleri olan 16 kredi enstitüsü, 34 yapı tasarruf sandığı ve yabancı ülkelere ait 567 kredi kuruluşu vardır.

Almanya'nın Demografik Özellikleri

	2000	2001	2002	2003	2004a
Toplam (1 000 kişi, yıl sonu)	82 260	82 440	82 537	82 532	82 500
Yıllık % değişim	0,1	0,2	0,1	0	0

a Resmi tahmin

Kaynak: EIU – The Economist Intelligence Unit, Germany, Country Profile 2005

- Nüfus artış oranı (2000 tahmini): % 0.29
- Net göç oranı (2000 tahmini): 4,01 göçmen/1000 kişi
- Doğum oranı (2000 tahmini): 9,35 doğum/1000 kişi
- Ölüm oranı (2000 tahmini): 10,49 ölüm/1000 kişi
- Bebek ölüm oranı: (2000 tahmini): 4,77 ölüm/1000 doğmuş bebek

Yaş Gruplarına Göre Nüfus (2002)

6 yaş altı	4 623 500
6 – 15 yaş	7 791 100
15 – 25 yaş	9 514 500
25 – 45 yaş	24 763 800
45 – 65 yaş	21 404 100
65 yaş üstü	14 438 800

Almanya'nın Hane Halkı Profili (milyon kişi)

Haneler	1997	1998	1999
Toplam hane	37 457	37 532	37 795
Bir kişilik hane	13 259	13 297	13 485
İki kişilik hane	12 221	12 389	12 554
Üç kişilik hane	5 725	5 643	5 645
Dört kişilik hane	4 537	4 527	4 444
Beş ve daha fazla kişilik hane	1 715	1 676	1 666

Kaynak: Statistisches Bundesamt Deutschland (Almanya İstatistik Merkezi)

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Çalışma Saatleri

Almanya'da resmi kuruluşlarda mesai saatleri, genelde, hafta içi her gün sabah 8.00'den akşam 16.00'ya kadardır. Endüstriyel işletmelerin büyük bölümünde ilki 6.00-14.00 saatleri arası ve ikinci ise 14.00-22.00 saatleri arası olmak üzere çift vardiyeli sistem uygulanmaktadır. Bazı büyük işletmelerde üç vardiyeli sistem de uygulanmaktadır (22.00-6.00)

İş Adetleri

Almanya'da el sıkışmak iş çevrelerinde en yaygın selamlaşma yöntemidir. İş görüşmelerine, genelde, erkekler takım elbise ve kravat, bayanlar ise resmi tarzda kıyafetleri tercih etmektedir.

Toplumsal Yapı

Nüfusun % 95,1'i Alman kökenli, % 2,4'ü Türk, % 0,7'si İtalyan, % 0,4'ü Yunan, % 0,4'ü Polonyalı ve % 1,1'i diğerleri oluşturmaktadır.

İş Çevrelerinde Konuşulan Diller

Ülkenin resmi dili Almanca'dır. Ancak, iş çevrelerinde İngilizce ve Fransızca yaygın kullanım alanı bulmaktadır.

İklim

Almanya ılıman bir iklime sahiptir.

Frankfurt hava koşulları:

En sıcak ay : Temmuz (15-20 °C)

En soğuk ay : Ocak (-1-3 °C)

En kuru ay : Mart (32 mm aylık ortalama yağış)

En yağışlı ay : Ağustos (74 mm aylık ortalama yağış)

Ulusal ve Dini Bayramlar

Federal Almanya'da ulusal ve dini bayram tatillerinin tarihleri eyaletlere göre değişiklik gösterebilmektedir. Aşağıda parantez içinde yer alan rakamlar hangi bayram tatilinin hangi eyalette uygulandığının net bir şekilde ifade edilebilmesi amacı ile kullanılmıştır.)

Resmi Tatil Günleri (2005)

	01 Ocak	Yeni yıl tatili
Federal resmi tatiller, 2005 yılı için yandaki gibidir. Resmi tatil olarak görünmemesine karşın genellikle 31 Aralık öğleden sonra çalışılmamaktadır.	25 Mart	Dinsel tatil (Karfreitag)
	28 Mart	Dinsel tatil (Ostermontag)
	01 Mayıs	İşçi bayramı
	05 Mayıs	Dinsel tatil (İsa'nın göğe yükselişi)
	16 Mayıs	Dinsel tatil (Pfungstmontag)
	03 Ekim	İki Almanya'nın birleşme günü
	25-26 Aralık	Dinsel tatil (Noel)

Zaman

GMT (Greenwich mean time)'ın bir saat ilerisinde, yaz aylarında iki saat ileridedir.

Vize uygulaması

Türkiye'den Almanya'ya seyahatlerde vize alma zorunluğu vardır. Vize Almanya'nın Türkiye'deki Başkonsolosluklarından temin edilebilir. Ancak iş gezilerinde davet mektubu talep edilmektedir. Ayrıntılı bilgi için Alman Başkonsolosluğu aranabilir.

Tel: 0312/468 59 06-07-08

Fax: 0312/467 90 70

- 1 Baden-Württemberg
- 2 Serbest Devlet Bavyera
- 3 Berlin
- 4 Brandenburg
- 5 Bremen
- 6 Hamburg
- 7 Hessen
- 8 Aşağı Saksonya
- 9 Mecklenburg-Vorpommern
- 10 Kuzey Ren-Vestfalya
- 11 Renanya-Palatina
- 12 Saar Eyaleti
- 13 Serbest Devlet Saksonya

14 Saksonya-Anhalt
15 Schleswig-Holstein
16 Serbest Devlet Thüringen

Yararlı Adresler

T.C. Büyükelçiliği Bonn
Utestr. 47 53179 Bonn
Tel: (49) 228/95 38 30 – 34 60 55
Fax: (49) 228/34 88 77

Almanya'daki Ticaret Müşavirliklerimiz

Türkisches Generalkonsulat Handelsabteilung
Schadowstr. 6 10117 Berlin
Tel: (49) 30/229 17 59 – 229 94 40
Fax: (49) 30/229 94 37
E-Mail: berlinekonomiatase@berlin.snafu.de

Türkische Botschaft Handelsabteilung
Utestr. 47 53179 Bonn
Tel: (49) 228/34 40 92 – 34 40 93
Fax: (49) 228/88 55 21
E-Mail: dtbon@t-online.de

Türkisches Generalkonsulat Handelsabteilung
Mittelweg 13, Etage 3 20148 Hamburg
Tel: (49) 40/410 56 89
Fax: (49) 40/44 01 47
E-Mail: dtham@on-line.de

Türkisches Generalkonsulat Handelsabteilung
Mitterer Str. 1/1 80336 München
Tel: (49) 89/53 13 48
Fax: (49) 89/53 13 49
E-Mail: dtmun@t-online.de

Bazı Resmi Kuruluşlar

Ekonomi Bakanlığı
Bundesministerium für Wirtschaft Vilemombler Str. 76 53123 Bonn
Tel: (49) 228/615-0
Fax: (49) 228/615 44 36

Dış Ticaret Enformasyon Birliği
Bundesstelle für Aussenhandelsinformation Agrippastr. 87-93 50676 Köln
Tel: (49) 221/205 72 49
Fax: (49) 221/205 72 12

Maliye Bakanlığı
Bundesministerium für Finanzen Graurheindorfer Str. 108 53117 Bonn
Tel: (49) 228/682-0
Fax: (49) 228/682 44 20

Alman İstatistik Merkezi
Statistisches Bundesamt Deutschland Deutschherrenstr. 93-95
53177 Bonn-Bad Godesberg
Tel: (49) 228/ 33 27 30
Fax: (49) 228/33 45 48

Ticaret Odaları ve Meslek Kuruluşları

Alman Sanayi Federasyonu Bundesverband der Deutschen Industrie e.V. (BDI)
Gustav-Heinemann-Ufer 84-88 50968 Köln
Tel: (49) 221/37 08 00
Fax: (49) 221/370 87 30

Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği Deutsche Industrie und Handelstag (DIHT)
Adenauerallee 148 53113 Bonn
Tel: (49) 228/104-0
Fax: (49) 228/10 41 58

Alman Toptan Satış ve Dış Ticaret Federasyonu
Bundesverband des Deutschen Gross- und Aussenhandels e.V. (BGA)
Kaiser-Friedrich-Str. 12 53133 Bonn
Tel: (49) 228/26 00 40
Fax: (49) 228/260 04 55

Alman Elektrik ve Elektronik Sanayi Kurumu
Zentralverband Elektrotechnik- und Elektronikindustrie e.V. (ZVEI)
Stresemannallee 19 60596 Frankfurt
Tel: (49) 69/630 20
Fax: (49) 69/630 23 17

Alman Makina ve İnşaat Kurumu
Verband Deutscher Maschinen- und Anlagenbau e.V. (VDMA)
Lyoner Str. 18 60528 Frankfurt
Tel: (49) 69/660 30
Fax: (49) 69/660 35 11

Ticari Mümessil ve Komisyoncu Kurumu
Zentralvereinigung Deutscher Handelsvertreter-und Handelsmakler-Verbaende
Geleniusstr. 1 50931 Köln
Tel: (49) 221/51 40 43
Fax: (49) 221/52 57 67

Pazar Araştırması Yapan Firmalar

Aşağıdaki kuruluşlardan pazar araştırması yapan firmalarının adresleri öğrenilebilir. Önemli pazar araştırması firmaları bu kuruluşlara üyedir.

Arbeitskreis Deutscher Marktforschungs-Institut e.V. (ADM)
Marktplatz 9 63065 Offenbach
Tel: (49) 69/81 43 25
Fax: (49) 69/81 43 88

Bundesverband Deutscher Unternehmensberater e.V. (BDU)
Friedrich-Wilhelm-Str. 2 53133 Bonn
Tel: (49) 228/23 80 55
Fax: (49) 228/23 06 25

Ticari Bankalar

Deutsche Bank AG
Taunusanlage 12 60262 Frankfurt
Tel: (49) 69/91 03-0
Fax: (49) 69/91 03 42 27

Dresdner Bank AG
Jürgen-Ponto-Platz 1 60631 Frankfurt
Tel: (49) 69/263-0
Fax: (49) 69/263 40 04

Westdeutsche Landesbank
Herzogstr. 15 40199 Düsseldorf
Tel: (49) 211/862 01
Fax: (49) 69/826 61 20

Commerzbank AG
Neue Mainzer Str. 32-36 60261 Frankfurt
Tel: (49) 69/136 20
Fax: (49) 69/12 62 40 21

Almanya'daki Türk İşadamları Dernekleri

Tidaf Türk Alman İşadamları Dernekleri Almanya Federasyonu
Bundesverband Türkisch Deutscher Unternehmervereine in Deutschland e.V.
Wörtstr. 30 50668 Köln
Tel: (49) 221/72 09 81
Fax: (49) 221/739 20 50

Atiad Avrupa Türk İşadamları ve Sanayiciler Derneđi
Verband Türkischer Unternehmer und Industrieller in Europa e.V.
Cordobastr.1 40477 Düsseldorf
Tel: (49) 211/49 30 64
Fax: (49) 211/49 30 59

Türkimport Avrupa Türk Gıda İthalatçılar Birliği
Verband Türkischer Nahrungsmittelimporteure in Europa e.V.
Ulmenstr. 50 40476 Düsseldorf
Tel: (49) 211/48 10 79
Fax: (49) 211/48 81 66

Tüdetürk Alman Tekstil ve Hazır Giyimciler Birliği
Türkisch-Deutscher Textil- und Bekleidungsverein e.V.
Cordobastr.1 40477 Düsseldorf
Tel: (49) 211/492 16 76
Fax: (49) 211/492 16 78

Atik Alman-Türk İşadamları Derneđi
Deutsch-Türkischer und Unternehmerverein in Frankfurt e.V.
Kaisertr. 69 60329 Frankfurt
Tel: (49) 69/23 27 12
Fax: (49) 69/23 60 51

Türk Seyahat Acentaları Birliği
Türkischer Reiseveranstalterverein e.V.
Goethestr. 3 60313 Frankfurt
Tel: (49) 69/29 03 49
Fax: (49) 69/28 94 92

Titab Türk International Transportçular Birliği
Europäische Vereinigung Türkisch-Internationaler
Transportunternehmen e.V. Kochelseestr. 10 81371 München
Tel: (49) 89/746 04 64
Fax: (49) 89/746 94 80

Türkiye'deki Alman Büyükelçiliği ve Konsoloslukları

Almanya Ankara Büyükelçiliği
Atatürk Bulvarı 114 Kavaklıdere – Ankara
Tel: (0312) 426 54 65-67
Fax: (0312) 426 69 59

Almanya İstanbul Konsolosluđu
İnönü Cad. 46 Taksim – İstanbul
Tel: (0212) 251 54 04-05
Fax: (0212) 249 99 20

Almanya İzmir Konsolosluđu
Atatürk Cad. No: 260 P.K. 156-İzmir
Tel: (0232) 421 69 95-96
Fax: (0232) 463 79 90

Almanya Antalya Konsolosluđu
Paşakavakları Cad. 1147 Sok. 14 Antalya
Tel: (0242) 322 94 66
Fax: (0242) 32 14 69 14

Türkiye'deki Alman Kuruluşları

GTZ - Alman Kalkınma İşbirliği Kurumu
Filistin Sokak 21/2 06700 G.O.P.-Ankara
Tel: (0312) 447 46 64
Fax: (0312) 447 46 63

Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası
Muallin Naci Cad. 118/4 80840 Ortaköy-İstanbul
Tel: (0212) 259 11 95-96
Fax: (0212) 259 19 39

Konrad-Adenauer-Stiftung
Ahmet Rasim Sok. No. 27 06550 Çankaya-Ankara
Tel: (0312) 440 40 80
Fax: (0312) 440 32 48

Kaynaklar

- Germany, Economist Intelligence Unit, Country Profile, 2005
- Germany, Economist Intelligence Unit, Country Report, April 2005
- OECD Economic Surveys, Germany, 1998
- İşte Almanya, 1994
- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- Dış Ticaret Müsteşarlığı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Almanya Ekonomisi, 1996
- Almanya'da Türk Girişimciler, 1996
- Almanya İstatistik Merkezi (Statistisches Bundesamt Deutschland)

İnternet Sayfaları:

<http://www.dtm.gov.tr/DUNYA/RAPOR/Almanya>
<http://www.tradeport.org/ts/countries/germany>
<http://www.tcbonnbe.de>
<http://strategics.ic.gc.ca>